

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10
 pe 1/4 an 5
 pe 1 lună 2
 N-rii de Duminecă pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate
 pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond; prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.,
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Deputatul Șerban.

Feciorul popii din Voila, cum eu predilectie își zicea sie-și dl. N. Șerban, a început să facă politică de capul lui pe când nici nu-și crease încă o situație în societate. Prea de tiner încă. A reușit să se aleagă deputat, prin propria-i putere și numai în virtutea romanității sale. Programul i-a fost un „Tatăl nostru” zis înaintea alegătorilor, pe care însă contra candidatul său, fiind *Ovreiu*, nu l-a putut rosti.

Alegerea lui Niculiță cel vesel nici n'a fost considerată decât ca cel mult un sport, ca multe altele pe cari Românimea se obișnuise să le vadă savârșite de dl. Șerban.

Nefiind apoi orator și neocupându-se prea din cale afara mult cu politica, se înțelege că Feciorul popii din Voila n'a atras asupra-și luarea aminte a Românilor. Nici nu aveau de ce să-l ocărăască, nici îl laudau. Inșiși tinerul deputat nu știa de altfel multă vreme ce să facă. A stat în afară de partide, a intrat și afară de partidul guvernamental, până ce cu venirea lui Széll la putere, și-a găsit pat cald în clubul liberal.

Semne de viață, de activitate politică, de ce cugetă și simțeste n'a dat însă nici de când s'a înrolat între partizanii lui Széll. Și noi, cei cari știm că în fine Feciorul popii din Voila nu e motroasă, care să nu-și știe deschide gura, nici a slăbit în sentiment ori în judecată așa fel, ca să nu l doară și să nu se indigneze când în Dietă kossuthistii insultă nația românească, ni-am gândit aproape revoltăți la fratele Niculiță: cum sta p'acolo fără să aibă măcar un cuvânt de protestare? Ne-a indignat îndeosebi când am citit vorbirea păcătoasă a baronului Feilitzsch. Nici atâta simț românesc să nu mai fie în atâția deputați români, în cât măcar printr-o simplă întrerupere să protesteze când întreg neamul românesc este batjocorit și insultat? Petru Mihalyi, Avramescu, Șerban din Voila au rupt ori ce comunitate de interes cu neamul românesc? A fi în partidul lui Széll însemnează a te lăpăda de maica națiune? Disciplina de partid să însemneze a răbda liniștit ca neamul tău să fie palmuit cu un cinism și o perversitate fără seamăn? Principiul liberal ce ai îmbrățișat să însemneze a răbda calomniile mizerabile ce s'aruncă asupra nației românești?

Indignați și rușinați seriam Joia trecută vedând că nu se scoală nici un deputat român să protesteze în contra calomniilor ce debita kossuthistul Sebest, ba lasă ca până și mintru! *Wlassics* să ia drept bani buni calomniile și să amenințe până și tinerimea noastră universitară.

Am remarcat însă că dl. Dr. Șerban a strigat în plinul Dietei: „Răgalom”, — calomnie! Dar și sădugăm în același timp, că trebuia să ia îndată cuvântul și să pună la locul lor pe cei cari prin neadevăruri sfruntate și calomniile îndrăznețe asmuț pe Unguri în contra Românilor și a larmeză opinia

publică maghiară și de altminteri foarte fals informată asupra adevăratelor noastre sentimente patriotice.

Ce n'a făcut atunci dl. Șerban, a făcut în ședința de Luni a Dietei. A luat adică cuvântul și pe d'oparte a polemizat cu incarnatul șovinist banfyan Feilitzsch, pe de altă parte a redus la adevărata lor valoare și neadevărurile debitate de Sebest Dénes.

Obiectivitatea ce ne place să manifestăm chiar și față de politicieni a căror atitudine în genere n'o împărtășim, ne face să înregistrăm cu plăcere această faptă a dl. Dr. Șerban și să-i laudăm că a spălat o rușine de pe corpul națiunii române. Într'adevăr, ar fi rămas o veclnică rușine, că dintre atâția deputați români nu s'a găsit nici unul care să îndeplinească o datorie către neam, ca dl. Feilitzsch atacase întreg neamul românesc, iar Sebest încercase să întineze și să expună la prigoniri și huiduiri ceea ce avem mai scump: tineretul nostru universitar.

Urmeze această cale a datoriei către neam, ridice-și cuvântul de câte ori șovinismul aruncă valuri, cerce din reputeri a lumina pe cei de bunăcredință și a demasca pe cei de rea credință față de afacerile naționale, și dl. Șerban va face un serviciu real și Ungurilor și Românilor.

În sfârșit, dacă între deputații români guvernamentali sunt și bărbați serioși, cari într'adevăr vor să facă politică, să servească interese obștești, ear nu urmăresc numai scopuri egoiste, pricopseli personale, nici nu le rămâne decât să păsească pe drumul început acum de dl. Șerban. Să opună adică desmintiri serioase, aducând dovezi convingătoare, de câte ori numai vre un politician maghiar caută să insinue și să atribue Românilor dușmăniile pe cari nu le au și să le tagăduiască sentimente pe cari le nutrește cu imbalșugare.

Și fiind-că dl. Șerban e tiner și desigur are ambiția să nu se lase de politică, ci să facă și în viitor, nu-i rămâne decât ca mai ales d sa să lupte contra celor cari calomniază neamul românesc. Altfel s'ar îndepărta tot mai mult de Români și ar da motive puternice celor ce susțin, că a te face deputat guvernamental însemnează a te lăpăda cu desevirșire de neam.

† Arcadie Ciupercovici, metropolitul gr. or. român din Bucovina, care de mai multă vreme era suferind, a răposat ieri în Domnul, în vârstă de 79 ani.

Victoria anteseam ților din Viena. Luni au fost alegerile suplimentare în cele 20 cercuri ale colegiului III comunal din Viena. Au învins pe toată linia antesimții. În tre cei realeși este și Dr. C. Lueger, primarul și viceprimarul Strobach. Progresiștii germani nici n'au pus candidați de cât în 5 cercuri, ear social-democrații s'au reținut dela alegere. S'au ales eu totul 46 consilieri comunal.

MEMORANDUL

presintat de episcopatul român gr.-or. M. Sale Monarchului Francisc Iosif I.

(Urmare și fine).

În părțile sudice ale țării existau numeroase mănăstiri gr.-orientale, dar o parte a acestora fiind pustită de Turci, altă parte fiind în secolul trecut secularizată, — în timpul de acum mai există numai 25 mănăstiri matre și câteva filii, parte pe teritoriul Croației, în Sirmiu, parte în Bačica, parte în comitatele Torontal, Timiș și Caraș-Severin; pe teritoriul acestor 3 (trei) comitate din urmă există 6 (șase) mănăstiri de acestea, anume a Bezdinului (pe teritoriul comunei Munariu) și a Hodoș-Bodrogului pe teritoriul episcopiei române gr.-or. a Aradului, Mănăstirea-Sângiorgiului, a Zlatiței, a Voloviței (în hotarul comunei Starcea) și a Mesicului pe teritoriul comunelor aparținătoare eparchiei gr.-or. române a Caransebeșului. Aci poate fi subsumată și mrea mănăstire-filie (schitul) de lângă Baziaș.

Din acestea biserica gr.-or. română — cu toate că ar pute ridica pretensiune la împărțirea tuturor mănăstirilor ortodoxe ca averi bisericești comune, — totuși, având în vedere punctul de mănecare designat de M. Voastră drept cinosură, pretinde numai acele mănăstiri și pământuri aparținătoare lor, cari se află de-a stânga Tisei pe teritoriu în mare parte locuit de popor român („inmitten einer romanischen Bevölkerung gelegenen Klöster”) și tocmai de aceea, acestea atât conform firei lucrului și menirii mănăstirilor, — intențiunea dispozițiunii Prelalte regești din anul 1864, cum și în înțelesul principiilor de directivă decretate în pactul dela Carloviț în privința așa ziselor „comune mixte” sunt a fi considerate drept competență firești și de drept ale bisericii române despărțite.

Ear astfel de mănăstiri — aflătoare pe teritoriul locuit eminent de popor român — sunt mănăstirile Mesicului, Mănăstirea Sângiorgiu și Bezdin cari stau sub administrarea și jurisdicțiunea bisericii a episcopului sârbesc dela Verșet, respective celui dela Timișoara.

Împrejurarea esențială, că poporațiunea ortodoxă a comunelor Mesicului și Munariu (în hotarul căreia se află mănăstirea Bezdin) e curat română, ear a comunei Sângiorgiu și a celorlalte comune din împrejurime în parte preponderantă e română e lucru de obște cunoscut, — căci aceasta e dovedesc datele recensământului oficial.

La cele două mănăstiri amintite în locul prim decii, pe baza poporațiunii curat române a teritoriului lor biserica română nu numai că are îndreptățită pretensiune, dar aceea trebuie chiar să formeze părți întregitoare indispensabile ale eparchiei gr.-or. a Caransebeșului, care ne-având nici chiar o singură mănăstire, nu e în stare să-și îndeplinească misiunea creștinească-filantropică pe teritoriul ei propriu, să-și crească preoțime monahală — din statul căreia sunt a fi aleși și episcopii eparchiali, și se află în astfel de situație silitoare, că trebuie să-și trimită în mănăstiri de pe teritoriu străin credincioși cari doresc să urmeze cariera vieții monachale, respective să-și aducă monachi din locuri străine.

După cum din cele prezentate mai sus se poate constata despărțirea teritorială contemplată în chip așa de părintesc din partea M. Voastre în anul 1864 în pri-

vința unei părți însemnate și ponderoase a averilor bisericești, în privința mănăstirilor, a rămas neîndeplinită, și de aceea, pentru-ca grandioasa operă epocală M. Voastre să poată obține terminare și sancțiune deamă de scopul ei nobil necondiționat necesar, ca această arzătoare lacună să fie în fine suplinită, adică împărțirea administrativă a mănăstirilor și a averilor bisericești aparținătoare acestora încă să fie pusă în executare.

În privința acestei împărțiri teritoriale urmăm calea pe carea M. Voastră în desprovocatul rescript Prelalt, respective în Prelalta comitivă autografă V'ăți îndurat a o designa, declarând că toate cestiunile în legătură cu organizarea Metropoliei române M. Voastră V'ăți îndurat expres a le rezerva propriei dispozițiuni. („Alle sonst mit der Constituirung der gr.-or. romanischen Metropole verbundenen Angelegenheiten haben Seine k. k. Apostolische Majestät ausserdicklich Allerhöchst Ihrer Entscheidung vorzubehalten gerucht“).

Când îndrăsnim deci a ne prezenta Majestății Voastre cu preaumilita noastră rugare, ne îndeamnă la aceasta nu numai prealalta voință declarată a M. Voastre, ci și convingerea, că pentru rezolvarea acestui fel de cestiuni de drept public, ce stă în legătură cu organizarea hierarchiei noastre, nefiind investit cu sferă de competență nici o autoritate publică, singur M. Voastră e chemată a lua preagrățios aceste dispozițiuni. Gloriosul antecesor al M. Voastre, împăratul și rege Leopold I. a fost acela, care prin prealalta diplomă privilegiată investise pe patriarhul sârbesc, ca să poată fi administratorul, capul bisericilor și mănăstirilor ortodoxe aflate aici; numai M. Voastră, ca succesorul donatorului glorios strămoș al M. Voastre, puteți fi deci unicul chemat și îndreptățit a dispune preagrățios, respective a face să fie pusă în lucrare regularea de drept public emanată din dividarea în două a hierarchiei și împărțirea teritorială a mănăstirilor rămase încă tot în stare nedespărțită, aparținătoare cadrelor acelei regulări.

Asemenea dispoziție Prelaltă e în consonanță și cu ordinea de drept esistență, dacă avem în vedere, că mănăstirile și averile acestora sunt fundațiuni strict bisericești, în privința cărora și de altcum dispunerea Prelaltă e rezervată Preluminatei persoane a M. Voastre.

Pe lângă aceasta, după-ce legislativa nu a făcut îngrijire pentru for competent în obiectul cestiunilor de litigiu ce pot să se ivească în privința administrării și jurisdicțiunii hierarchice, — cum e și prezenta cestiune a apartinenței mănăstirilor, — în lipsa acestui for biserica română din patrie, în privința mănăstirilor păgubită până chiar în zilele de acum, si simte direct avisată și constrinsă de interesul vital al ei, ca în scopul sănății prea grațioase a acestui vechiu gravamen, cu iubire omagială și neînfrântă încredere să se îndrepteze preaumilită către Majestaticul ei Stăpân, căruia și de altcum are să-și mulțamească esistența.

Pe baza celor aci enumerate, venim deci, în numele Metropoliei gr.-or. române din patrie: metropolitul gr.-or. român din Sibiu ca șef al aceleia și subscrișii episcopii reprezentanți a eparchiei Aradului și celei a Caransebeșului aparținătoare acelei bisericii, în urmarea hotărârii și îndrumării date în acest obiect din partea delegațiunii congresuale române, a prezenta M. Voastre

Credit de bani.

Cu condițiuni foarte favorabile, ori-care econom poate lua imprumut pe

— **hipotecă de vii sau pământ.** —

La dorință, răspund cu plăcere ori-cui prin epistolă, pe lângă trimiterea timbrului (marcă postală) de 10 bani.

Tot-odată stau la dispoziție și a da mai pe larg ori-ce informațiuni ori-cui de pe teritoriul țerii noastre, sau la dorință și în persoană merg la fața locului.

FUXA ISTVÁN,

— Arad, Közép-utca 17/a. —

734 1—

„Mureșanul“

instituit de credit și economii, societate pe acții în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire hipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și imprumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

569 — 49

Direcțiunea.

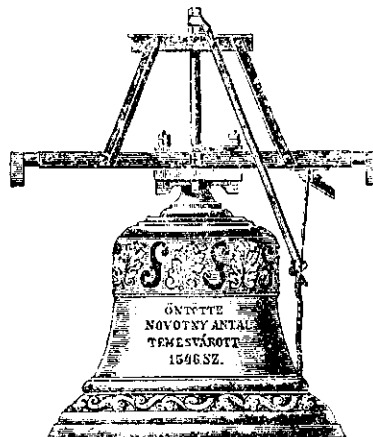
Premiat cu medalia cea mare mitonară la expoziția din Budapesta în 1896



Turnătoria de clopote și de metal
a lui

Antoniou Novotny

in Timișoara-Fabric,



se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adjuștări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate. cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede mai placut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patentat de 327 klg este egal în tonul unui clopot de 408 kg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adjuștare de fer bătut. — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

505 — 52

Lucru solid, durabil și elegant. — Marfa gata din materialul cel mai bun.

Sistem nou

la favorul fotografiării gratuite în marea și bogata prăvălie a lui

PORTER VILMOS

ARAD, piața Libertății în edificiul renovat al porții-de-fer.

Pentru-ca să înlesnesc răspândirea fotografiilor în mărime naturală, cu începere de azi introduc în prăvălia mea următorul sistem nou: Casseta mea va estrada publicului chitanță despre toate cumpărările, fie acelea ori cât de neînsemnate, și îndată-ce cumpărările se urcă la suma de 20 coroane

— dăruiesc cu totul gratis, după ori-ce posă, un portret în mărime naturală

înalt de 65 centimetri, lucrat artistic și fidel, având a se plăti 3 coroane numai pentru imosantul cadru de hârtie al posei.

Nu trebuie, prin urmare, a se cumpăra deodată

în preț de 20 coroane, pentru-ca On. mei cumpărători să dobândească o posă în mărime naturală, ci cumpărarea se poate face și în rate; pe o fotografie pot să figureze două sau și mai multe persoane!

Pentru sezonul balurilor secția prăvăliei mele de modă atât pentru bărbați, cât și pentru dame, e înzestrată excelent. Pentru serate și petreceri recomand *obiectele mele de tombola*, foarte variate și interesante.

Arad, la 1-a Ianuarie 1902.

Cu stimă distinsă:

PORTER VILMOS,

Mare prăvălie în piața Libertății, în edificiul renovat al porții-de-fer.

648 — 16

Mare deposit de pălării bărbătești în calitatea cea mai fină din fabricele cele mai renumite.